

"ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನಿಶ್ಚಯ ಸರಕುಗಳೆ?,
ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ, ಏಪ್ರಿಲ್ 2002, ಪು. ೬, ೮.

ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ 'ಸರಕುಗಳೆ'?

ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವೇತನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪದವಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಕಾರಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಈ ಹಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆದ್ಯತೆಯ ಸರಕುಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಕೋಟನೀಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಪುಸ್ತಕ ಅಥವಾ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಧಿಕ್ಕವಾದ ಉತ್ತರ ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಿತ್ತಲ ಕೈತುತ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನು ತ್ರಿಸಾಮಾನ್ಯನ ಆದ್ಯತೆ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆರೋಪ ಎತ್ತು ಸಮಂಜಸ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರವಾಗಿದ್ದು ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಆದರೂ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು 'ನಿತ್ಯ' ಎನ್ನುವುದರಿಂದ 'ಸರಕುಗಳು' ಎಂದರೂ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ.

■ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ: ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸದ ವಿಷಯ ಪ್ರಾಚೀನವಾದಾಗಲೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾರಾಟ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ 2ನೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಆಕ್ಸರ್ಸ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಭಾರತದ ಆಕ್ಸರ್ಸ್ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಅಮೇರಿಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಹರಿದ್ವಾರದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಒಟ್ಟು ಮಾರಾಟದ ಶೇ. 5ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಉಳಿತ ಶೇ. 95 ಹರಿದ್ವಾರ ನಗರಗಳಿಂದಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ. 80 ರಷ್ಟನ್ನು ಶೇ. 20ರಷ್ಟು ಓದುಗರೇ ಹರಿದ್ವಾರದವರು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಹರಿದ್ವಾರ ಶೇ. 25 ಮಾತ್ರ (ಪಟ್ಟಿ 1 ನೋಡಿ).

ಪಟ್ಟಿ-1
ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹರಿದ್ವಾರ (ಶೇ.ದಲ್ಲಿ)

ದೇಶ	ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ
ಅಮೇರಿಕ	5	95
ಬ್ರಿಟನ್	12	88
ಕೆನಡ	22	78
ಭಾರತ	75	25

ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ. 2ರಷ್ಟು (ಅಂದರೆ 2 ಕೋಟಿ) ಮಾತ್ರ ಇರುವ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆ ಓದುಗರು ಹರಿದ್ವಾರದ ಆಂಗ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಮಾರು ಶೇ. 21ರಷ್ಟು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಶೇ. 5ರಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹರಿದ್ವಾರದ ಅಥವಾ ಉದ್ದಗಲದ ಸಂಖ್ಯೆ. ಶೇ. 95 ರಷ್ಟು ವೇರ ಮಾರಾಟ ವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 71 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 2 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯುವುದು ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮದ ಶೇ. 95ರ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹರಿದ್ವಾರದ ಮಾತು ಶೇ. 75ರಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ. ಅಂದರೆ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಗರಿಕರ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಪಟ್ಟಿ 1ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ನಾಲ್ಕು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹರಿದ್ವಾರದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು (ಶೇಕಡೆ) ಗಮನಿಸಿದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹರಿದ್ವಾರ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಮಾರು 250 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟಿದ್ದು,

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 71 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 2 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯುವುದು ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮದ ಶೇ. 95ರ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹರಿದ್ವಾರದ ಮಾತು ಶೇ. 75ರಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ. ಅಂದರೆ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಗರಿಕರ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇಂದು ವಿಶ್ವ ಪುಸ್ತಕ ದಿನಾಚರಣೆ. ಆ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಈ ಲೇಖನ

ಡಾ|| ಎಂ.ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರ್

ಇದರಲ್ಲಿ 100 ರಿಂದ 200 ಕೋಟಿ ರೂ. ಪಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ 3 ರಿಂದ 4 ಕೋಟಿಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದು ನಾಗರಿಕರ ಪರಮಾನ/ ಉಳಿತಾಯ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಮಾತು.

■ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮ: ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮಗಳೆರಡೂ ಗ್ರಾಹಕನ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಗೆ ಹಾಗೂ ಮನರಂಜನೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಲಿಯುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಪರಮಾನದ ಕಡಿತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ, ಮನರಂಜನೆಯ ಸೇವೆ/ ಸರಕುಗಳು ವಿರಾಮದ ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಫಲಾನು ಭವಿಯ ಯಾವುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಾದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ.

ವಿರಾಮೋದ್ಯಮವು ಗ್ರಾಹಕರಿಗಾಗಿ ವಿರಾಮದ ಅಥವಾ ಮನರಂಜನಾ ಸೇವೆಗಳು, ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಿರಾಮದ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಂದೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳನ್ನು ವಿರಾಮ ಸರಕುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕ ವಿರಾಮದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇವೆ, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ವಿರಾಮದ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಂದೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳನ್ನು ವಿರಾಮ ಸರಕುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಿರಾಮದ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಂದೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳನ್ನು ವಿರಾಮ ಸರಕುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು ಸೇವೆ, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಸಂಯುಕ್ತ 'ಕೊಡುಗೆ' ಆಗಿದ್ದರೂ ಇವನ್ನು ವಿರಾಮ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು.

■ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ವಿರಾಮದ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಂತಹ ದೂರ ದರ್ಜೆ, ಸೇವೆಯೇ ಮುಂತಾದವು ಹಾಗೂ ಒಮ್ಮೆಗೆ ನಶಿಸುವ ಅಥವಾ ವ್ಯಯವಾಗುವಂತಹ ಮಧ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ, ತಿನಿಸುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಸರಕುಗಳೂ ಇವೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಗಳಾಗಿವೆ/ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ, 1) ಸರಕಿನ ಬೆಲೆ, 2) ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನ, 3) ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ/ ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆ, 4) ಗ್ರಾಹಕನ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳು.

'ಬೆಲೆ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆ' ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯ ಬದಲಾದ ನಿಯಮದ ಬೇಡಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಳೆದರೆ, 'ವರಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆ' ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ವಿರೂಪವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯ ವಿರೂಪದಿಂದಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮೂರನೆಯ ನಿರ್ಧಾರ. ಒಂದು ಸರಕಿನ ಬೆಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಇನ್ನೊಂದರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು 'ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯ ನಿರ್ಧಾರ 'ಗ್ರಾಹಕರ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳು' ಅವನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅವು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವರಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 1) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಕುಗಳು: ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನದ ಹೆಚ್ಚಳವು ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಬೇಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ವರಮಾನದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ವರಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದು (Positive Income Elasticity of Demand) ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯು ತ್ತದೆ. 2) ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯ/ ನಿತ್ಯ ಸರಕುಗಳು: ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾದ ಗ್ರಾಹಕರು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ್ಯೂ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ವರಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆ (negative Income Elasticity of Demand) ಎಂದೂ ಅಂತಹ ಸರಕುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯ ಸರಕುಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 3) ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ/ ಐದುನೆಯದರ ಸರಕುಗಳು. ಈ ವರ್ಗದ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣವು ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ

ವರಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆಯು ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಓದುವ ಹೆಚ್ಚಿನವರ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸುವ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ/ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಈ ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಮ್ಮ ವಿರಾಮ ಸಮಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ? ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೊಡಗಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ? ಒಂದಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ/ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ಅಥವಾ ಓದುಗರ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸರಕುಗಳು ಯಾವುವು? ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ? ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿತ್ಯ? ಅಥವಾ ಐಚ್ಛಾರಾಮವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

■ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು: ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೊಸ್ಕು ಎಂಬುವವರು ಕೆಲವು ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನಾ ಹವ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ವರಮಾನವು ಜನರೂ ಮೋಜಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು ಹಣ ಹಾಗೂ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ತಿಳಿದು ಬಂತು (ಇಲ್ಲಿ ಮೋಜು ಎಂಬುದು ಮನರಂಜನೆ/ ವಿರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ). ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರಮಾನ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಮತೋಲಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿರಾಮದ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು ಸಮತೋಲಿತವಾಗಿ ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸುಮಾರು 1988 ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ವಿರಾಮವು ಐಚ್ಛಾರಾಮವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಕರಗಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನಾಧರಿಸಿತ್ತು. ಆಸ್ತಿಯಾಯಕ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ 1888ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವರಮಾನದ ಶೇ. 1.9 ರಷ್ಟನ್ನು ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನ 1991ರಲ್ಲಿ ವರಮಾನದ ಶೇ. 5.6 ರಷ್ಟನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಪಟ್ಟಿ 2 ನೋಡಿ).

ಪಟ್ಟಿ-2
ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ (ಪುಸ್ತಕ/ ನಿಯತಕಾಲಿಕ)ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮನರಂಜನೆ ವೆಚ್ಚ ವಾಣಿಜ್ಯಸಾಮಗ್ರಿ ವೆಚ್ಚ

ವರ್ಷ	ವರಮಾನದ (ಮನರಂಜನೆ ಶೇ.)	ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಶೇ.)
1888-9	1.9	25.5
1917-9	3.2	28.8
1934-6	3.5	27.2
1972-3	4.6	15.3
1991	5.6	15.8

ಮತ್ತೂ ಆಸ್ತಿಯಾಯಕ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ 'ಶತಮಾನದ ಅಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಶೇ. 10ರಷ್ಟು ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯಯವು ಶೇ. 20 ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ 1972-73ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇ. 10ರ ವರಮಾನ ಹೆಚ್ಚಳವು ಮನರಂಜನೆಯ ಖರ್ಚನ್ನು ಶೇ. 15 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

► ಕೆ.ಎ. ಪ್ರಭ ನೋಡಿ
ಲೇಖಕರು: ಕೆ.ಎ. ಸ್ರೀಧರ್ಮಿರ್ಲೆ
sridharmirle@hotmail.com

ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನಿಕ್ಕಷ್ಟ 'ಸರಕುಗಳೆ'?

> ಹೇ. ಪುಟದಿಂದ

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳಾದ ಅಮೇರಿಕನ್ನರ ವೈರಮಾನದಲ್ಲಿನ ಸುರ್ವತೋಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆ, ಅತೀ ಬಡವರಿಗೆ ಮೋಜಿಗಾಗಿ/ ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಳೆಯ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಸುಲಭ ಲಭ್ಯವಾದ ಮನರಂಜನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಔನ್ನತ್ಯದಿಂದ ಮನರಂಜನೆಯು democratised ಆಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಾಗಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುವ ಹಣ ಮತ್ತು ವೇಲೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯೂ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟಿ 2ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ ಎಂದರೆ ಕಳೆದ ಒಂದು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆ ವೆಚ್ಚ ವರಮಾನದ ಶೇ. 1.9 ರಿಂದ ಶೇ. 5.6ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ವಾಚನ ಸಾಮಗ್ರಿ ವೆಚ್ಚ ಮನರಂಜನೆ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ. 25.5 ರಿಂದ 15.8ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಮನರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬೆಲೆ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆಗಳ (Cross price elasticity) ನಂಬಿಕೆಗನುಕೂಲವಾದ ಅಂದಾಜು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಳು ವಿರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ/ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ನಡುವಿನ ನೇರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿರಾಮಕ್ಕೆ/ ಮನರಂಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಬಿಡುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಬೆಲೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿ ನಗಣ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿವೆ.

ಮನರಂಜನಾ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯು ಬೆಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ (price elastic) ಇವುಗಳನ್ನು ಐಷಾರಾಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ (ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಸರಿಯಲ್ಲದ) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಬೆಲೆಯ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಅತೀತವಾಗಿವೆ. (price inelastic) ಏಕೆಂದರೆ ಏನೇ ಬೆಲೆಯಾದರೂ ಜನರಿಗೆ ಇವು ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕುಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯತೆ ಒಂದು ಸರಕಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮದ (price elasticity) ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಕ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳಿಲ್ಲವಾದರೂ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ/ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆಕರ್ಷಕ ಪರ್ಯಾಯ ಸರಕು-ಸೌಕರ್ಯಗಳಿವೆ. ಈ ಪರ್ಯಾಯಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ

ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಜನರ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಉಪಯೋಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಆತಂಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳಂತಲ್ಲದ ವಿರಾಮದ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಬೆಲೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವು (price elasticity) ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಐಷಾರಾಮದ ಸರಕುಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕನ ವರಮಾನ/ ಸಂಪತ್ತು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆತ ಅದರ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಇಂತಹ ಆಕರ್ಷಕ ಸರಕು/ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕ, ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿರಾಮ ಮತ್ತು ವರಮಾನ/ ಉಳಿತಾಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಓದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ ಇತರ ಸರಕುಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ

ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿರಾಮ ಮತ್ತು ವರಮಾನ/ ಉಳಿತಾಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಓದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ ಇತರ ಸರಕುಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ 'ನಿಕ್ಕಷ್ಟ' ಸರಕುಗಳಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

'ನಿಕ್ಕಷ್ಟ' ಸರಕುಗಳಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ವರಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ನೇತೃತ್ವ ಪರಿಣಾಮ (Negative income elasticity) ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದ್ದು, ಇಂತಹುದೇ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಸಿ ದೃಢ ಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳಿವೆಯೆಂದು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿರಾಮೋದ್ಯಮವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಲ್ಲವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಈ ಉದ್ಯಮದ ಭಾಗಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ.

■ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರಾದವರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಹಣವಂತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಐಷಾರಾಮದ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆ ದುಬಾರಿಯಾದರೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಖರೀದಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನಮಗಿರುವುದು ಒಂದೇ ದಾರಿ. ಅದು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಂಡು ಓದುವ

ಹವ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿರುವ ನಾವು, ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಇತರ ಪೂರಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಪರ್ಯಾಯ ಮನರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದ ಒಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಟಿವಿಯ ಬೆಲೆಗೆ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು, ಓದಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಮನೆಗಳು ತೀರ ವಿರಳ.

ಇನ್ನು ವಿರಾಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಎಂಬ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೊಂದಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಗ್ರಂಥಗಳು ಇತರೆಲ್ಲ ಸರಕುಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ದೊರಕಿಸಬಲ್ಲವು. ನಾವು ಸೌಕರ್ಯ/ ಸುಖಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಹಣವನ್ನು ಮನರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖವಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರ್ಬರಾ ರೆಸೆಲ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಯಾವುದೇ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಂಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನ್ನರ ಅತ್ಯಂತ ಲಾಭದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮನರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತಾಹವಾಗುತ್ತವೆ.

ಜನರು ಎಷ್ಟು ಗಳಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವ್ಯಯಿಸಿದರು ಎಂದು ಆಳತೆ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಅವರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಆಳತೆಗೆ ಸಿಗುವಂತಹುದೇ? ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನೂ ಕಠಿಣ. ಇಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಮನರಂಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿರಾಮ/ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಖರ್ಚಿನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ವಿರಾಮ ವೆಚ್ಚವೆಂಬ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕುವುದಾಗಲೀ ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಬದುಕು ಕುದುರೆ ಪಂದ್ಯವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಪಾಲಿನ ಯಶಸ್ಸು. ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ವಿರಾಮೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯಬೇಕಿದ್ದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲದೆಯೂ ಅವು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೊದಲು ಹತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆನಂತೆ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನಾದರೂ ಪಡೆದರೆ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಳಿದೀತು, ಬೆಳೆದೀತು!

ಲೇಕಖರ ವಿವರ

ಡಾ. ಎಂ ಎಸ್ ಶ್ರೀಧರರವರು ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಎರಡೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಳೆದ ೩೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, 1978 ರಿಂದ ಇಸ್ರೋ ಉಪಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಲೇಖನ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಎನ್ ಎ ಎಲ್, ಐ ಐ ಎಂ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅನುಭವವಿದೆ.

ಡಾ. ಶ್ರೀಧರರವರು ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ೭೪ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ೫ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು ೨೨ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

E-mail: sridharmirle@yahoo.com, mirlesridhar@gmail.com, sridhar@isac.gov.in ;
Phone: 91-80-25084451; **Fax:** 91-80-25084475.